

дневната своя търговия тѣ сж образували едно почти нераздѣлно цѣло. Едва ли е имало дубровчанинѣ въ София, който да не е билъ въ съдружнически връзки съ нѣкой свой сънародникъ отъ Пловдивъ, Провадия или Търново. А всички търговци въ всѣка една колония били въ общи смѣтки, било за износъ, било за вносъ на стоки.

Всѣка дубровнишка колония, колкото и голѣма да е била тя, живѣла групирано. Обитаванитѣ отъ тѣхъ кѣщи били съседни една съ друга; сжщото било и съ дуканитѣ имъ¹⁾. Обикновено имотитѣ имъ се простирали около малката католишка черква. За това и дубровчанитѣ винаги бдѣли да не се продаде нѣкоя отъ тѣхнитѣ кѣщи, които били близо до черквата. Така, въ едно писмо на посланицитѣ отъ 1655 година въ което се съобщава, че софийскитѣ търговци имъ показали една кѣща, обитавана временно отъ единъ дубровчанинъ и тѣ молятъ да се настоя предъ републиката да не се продава тази кѣща на евреитѣ, защото била съседна на самата дубровнишка църква, та поради това и тя щѣла да пострада. Въ това писмо изрично се казва, че църквата била посрѣдъ кѣшитѣ на християнитѣ-дубровчани²⁾. Изъ писмата на търговцитѣ отъ софийската колония ние често срещаме да се разискватъ въпроси свързани съ продаването на тѣхнитѣ кѣщи на евреи или турци. Понѣкога дори се прибѣгвало до глоби и заплашвания, само да не премине нѣкоя кѣща въ рѣцетѣ на иновѣрци. Подобни спорове сж изниквали въ живота и на други колонии, като въ Никополъ и Търново.

Притежавали ли сж всички дубровчани въ българскитѣ земи свои кѣщи? Споредъ даннитѣ, които можемъ да извлѣчемъ отъ тѣхнитѣ писма се вижда, че едва ли половината отъ тѣхъ сж имали свои кѣщи. Въ всѣки случай дубровчанитѣ имали свои имоти дори до последнитѣ години на тѣхното живѣне изъ българскитѣ градове. На много мѣста тѣ сж взимали подъ наемъ чужди имоти. Обикновено такива търговци сж давали подъ наемъ собственицитѣ имоти въ Дубровникъ. Отъ 1565 г. е запазенъ текстътъ на единъ наеменъ договоръ по силата на който единъ видински търговецъ далъ за срокъ отъ 80(?) години собствената си кѣща въ Дубровникъ³⁾. Нѣкои търговци имали собствени кѣщи едновременно и въ земитѣ на Турската империя и въ Дубровникъ. Въ завещанието на Никола Поповичъ направено въ София презъ 1612 г. е казано, че имотитѣ на този търговецъ въ Дубровникъ

¹⁾ Отъ едно арбитражно решение научаваме, че мнозина търговци дубровчани въ София имали своитѣ дукани единъ до другъ. Div. not. t. 121 fol. 48V^o „... Item dichiariamo che la detta compagnia si trova havere in Sofia una bottega la quale confina da una bande con la bottega di Luca di Paolo, e dall'altra bande con la bottega di conto proprio di detto Marino...“

²⁾ Писмо отъ 24.VI. 1655 на Dom. Benessa и Troiano Cerva отъ София. fasc. 90 „... quelli mercanti di Soffia ne hanno pregato e mostrato una casa in detto luogo contigua alla loro chiesa...“ За сжщата църква споменуватъ и други писма. Отъ 1641 г. има нѣколко писма, въ които се говори, че единъ дубровчанинъ почналъ да строи въ съседство съ нея една своя работилница, но съ толкова висока стена, че се затваряла свѣтлината за църковнитѣ прозорци. За това колонията се отнесли до Дубровникъ да му попрѣчи на този строежъ, което и било направено следъ като самъ виновния дубровчанинъ билъ глобенъ. Ср. писма отъ 28.VIII. 1641, отъ 31.VIII. 1641 и отъ 1.IX. 1641 г. Fasc. 51 № 1905.

³⁾ Div. not. t. 117 f. 127 (3.VIII. 1565),